

ETYKA ZAWODOWA DORADCY ZAWODOWEGO

WOLNOŚĆ

- dobrowolność korzystania z pomocy doradcy, niezależność decyzji ucznia w tym zakresie,
- zatrzymywanie na siłę ucznia jest godzeniem w jego podstawowe prawa!
- uczeń powinien mieć możliwość dokonywania wyborów zgodnie z własną wolą: nie można uczynić z niego osoby zewnątrzsterownej!

Doradca nie podejmuje decyzji za ucznia...

- doradca nie może realizować swoich ukrytych celów (*działam dla Twojego dobra*),
- pomoc etyczna nie ma nic wspólnego z wyręczaniem ucznia i rozwiązywaniem za niego problemów – blokuje bowiem rozwój jego zaradności i odpowiedzialności za swoje życie.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

- świadomość swojego działania jako doradcy i gotowość do ponoszenia konsekwencji swoich działań,
- rodzaje:
  - **odpowiedzialność za to, jakim jestem doradcą** – odpowiedzialność za własną wiedzę i umiejętności oraz rozdzielanie życia prywatnego od zawodowego,
  - **odpowiedzialność za własną pracę** – konkretne działanie w sytuacji pomocowej – m.in. nawiązywanie kontaktu, dobór metod pracy, komunikacja; częściowa odpowiedzialność za stany emocjonalne ucznia i za podejmowane przez niego działania,
  - **odpowiedzialność wobec społeczeństwa** – jakość usług doradcy rzutuje na wizerunek placówki, której jest pracownikiem; dodatkowo wpływa na wizerunek doradcy w ogólnym, społecznym odbiorze; wpływa także pośrednio na rodzinę, przyjaciół, znajomych ucznia.

UCZCIWOŚĆ

- wobec siebie i wobec innych,
- przyznawanie się do swojej niewiedzy (doradca zawodowy nie musi wiedzieć wszystkiego),
- szczerłość wobec ucznia – poszanowanie prawdy,
- **kongruencja**: wewnętrzna i zewnętrzna spójność doradcy (C. Rogers).

GODNOŚĆ I SZACUNEK

- wiąże się z **wolnością i odpowiedzialnością** za podejmowane wybory i działania,
- szacunek dla samego siebie i innych ludzi – bez względu na rodzaj przejawianych przez nich zachowań,

- nie jest to akceptacja tego, co uczeń robi, ale **dostrzeganie możliwości zmiany zachowania ucznia na lepsze**: zadaniem doradcy jest też tworzenie warunków do jakościowej zmiany stanów psychicznych, zachowania, życia ucznia,
- szacunek dla ucznia to także **budowanie partnerskiego układu** – tworzenie bezpiecznych warunków, dobrej atmosfery, zaufania – poprzez zmniejszanie dystansu do doradcy.

TOLERANCJA

- **przyznanie uczniowi prawa do własnych poglądów**, odmiennych przekonań, innego sposobu odczuwania i zachowania, własnego stylu życia,
- postawa związana z wyrozumiałością, cierpliwością i szacunkiem – nawet dla uczniów, którzy zachowują się niemoralnie – **nie jest równoznaczna z akceptacją!**
- brak tolerancji ze strony doradcy budzi w uczniu lęk, poczucie zagrożenia, a nawet zablokowanie współpracy z jego strony.

POUFNOŚĆ

- zachowanie tajemnicy dotyczącej sytuacji życiowej ucznia, przeżywanych przez niego uczuć, zachowań – **obowiązuje również po przejściu doradcy na emeryturę!**
- doradca powinien na samym początku spotkania poinformować o tej zasadzie – pomoże to w budowaniu atmosfery zaufania,
- szczególne sytuacje, które mogą zmuszać do złamania zasady poufności: zagrożenie zdrowia i życia ucznia lub bliskich mu osób; skomplikowane sytuacje, gdzie pojawia się konieczność poszukiwania wsparcia u innych specjalistów, korzystanie z superwizji.

Opracowanie:

(na pdst. A. Czerkawska, A. Czerkawski, Etyczny wymiar poradnictwa zawodowego, KOWEziU, Warszawa 2005)

Elżbieta Swat-Padrok